

REPUBLICA MOLDOVA

Raionul Orhei

Primăria Comunei Pohrebeni

PLAN LOCAL DE ACȚIUNI

Comuna Pohrebeni, Raionul Orhei

Perioada de implementare: 2025 – 2030

Elaborat de:

Echipa tehnică AO Oikumena,
în colaborare cu Echipa Primăriei Comunei Pohrebeni

Aprobat de:

Consiliul Local Pohrebeni
Hotărârea nr. ____ / ____ _____ 2025

PLAN LOCAL DE ACȚIUNI

Comuna Pohrebeni, Raionul Orhei

Notă: Documentul reprezintă un instrument dinamic și poate fi revizuit și actualizat în funcție de evoluția contextului local, a resurselor financiare disponibile și a experiențelor practice rezultate din implementarea proiectelor. Colaborarea transparentă între autorități, fermieri, investitori, comunitate și ONG-uri rămâne fundamentul reușitei pe termen lung.

PREFAȚĂ

Comuna Pohrebeni este o comună din raionul Orhei, Republica Moldova. Este formată din satele Pohrebeni (sat-reședință), Izvoare și Șercani.

Acest **Plan Local de Acțiuni (PLA)** pentru comuna Pohrebeni din raionul Orhei este conceput ca un instrument strategic destinat dezvoltării rurale durabile. Documentul se bazează pe o evaluare complexă a resurselor naturale, a situației socio-economice și a infrastructurii locale, stabilind acțiuni prioritare care să faciliteze creșterea nivelului de trai, protejarea mediului și modernizarea infrastructurii.

ACRONIME & ABREVIERI

- **ADMA** – Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii
- **AIPA** – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură
- **BERD** – Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
- **EE** – Eficiență energetică
- **FAO** – Food and Agriculture Organization (Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură)
- **FEN** – Fondul Ecologic Național
- **GEFF** – Programul de Finanțare a Economiei Verzi
- **GIS** – Geographic Information System (Sistem Informațional Geografic)
- **GIZ** – Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (Agenția Germană pentru Cooperare Internațională)
- **IFAD** – Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă
- **IPCC** – Intergovernmental Panel on Climate Change (Grupul Interguvernamental privind Schimbările Climatice)
- **LCC** – Land Capability Classification (Clasificarea capacității terenurilor)
- **LDN** – Land Degradation Neutrality (Neutralitatea degradării terenurilor)
- **MAC-P** – Agricultura Competitivă în Moldova
- **MAME** – Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol
- **MDT** – Managementul Durabil al Terenurilor
- **ONG** – Organizație non-guvernamentală
- **PDSISM** – Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică

- **PFP** – Perdele Forestiere de Protecție
- **PNDR** – Programul Național de Dezvoltare Rurală
- **PNERP** – Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor
- **PNUD** – Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
- **SDG** – Sustainable Development Goals (Obiective de Dezvoltare Durabilă)
- **TRTP** – Programul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale”
- **UCIP IFAD** – Unitatea Consolidată pentru Implementarea Programelor IFAD
- **UE** – Uniunea Europeană

LISTĂ TABELE

1. **Tabelul din secțiunea 4.2. "Măsuri propuse, rezultate preconizate, indicatori de monitorizare și evaluare, instituții responsabile, surse de finanțare"**

LISTĂ FIGURI

1. **Harta „Sub-tipuri de sol”**
2. **Harta „Conținutul de nisip (0-5 cm)”**
3. **Harta „Conținutul de praf (0-5 cm)”**
4. **Harta „Conținutul de argilă (0-5 cm)”**
5. **Harta „Stocuri de carbon (0-30 cm)”**
6. **Ponderea categoriilor de utilizare a terenurilor**
7. **Harta „Acoperirea terenurilor”**
8. **Harta „Eroziunea solului”**
9. **Plan – schiță a PFP-urilor din perimetrul comunei**

CUPRINS

PREFAȚĂ	1
ACRONIME & ABREVIERI	1
LISTĂ TABELE	2
LISTĂ FIGURI	2
1. INTRODUCERE	4
2. SITUAȚIA ACTUALĂ	4
2.1. Relieful, clima și apele	4
2.2. Resursele naturale.....	5
2.2.1. Solurile	5
2.2.2. Fond forestier.....	7
2.2.3. Resurse minerale.....	7
2.2.4. Resurse energetice.....	7
2.3. Acoperirea și utilizarea terenurilor	7
2.4. Populația, așezările și infrastructura	9
2.5. Protecția mediului	10
2.5.1. Managementul deșeurilor	10
2.5.2. Biodiversitatea	10
2.5.3. Perdele Forestiere de Protecție (PFP)	10
2.6. Hazarduri naturale	12
2.6.1. Eroziunea solului.....	12
2.7. Ariile protejate	14
3. OPORTUNITĂȚI ȘI CONSTRÂNGERI	14
3.1. Oportunități de dezvoltare.....	14
3.2. Constrângeri de dezvoltare.....	14
3.3. Scenarii de dezvoltare	15
3.3.1. Scenariul 1: Dezvoltare agricolă intensivă	15
3.3.2. Scenariul 2: Dezvoltare ecologică și turistică	15
3.3.3. Scenariul 3: Dezvoltare mixtă (agricultură durabilă + infrastructură modernă)	15
4. OPȚIUNI DE DEZVOLTARE	16
4.1. Pretabilitatea unor culturi agricole și scheme de rotație a culturilor	16
4.2. Măsuri propuse, rezultate preconizate, indicatori de monitorizare și evaluare, instituții responsabile, surse de finanțare	17
5. COMUNICARE ȘI SENSIBILIZARE	26
5.1. Obiectivele strategiei de comunicare	26
5.2. Mesaje-cheie.....	26
5.3. Public-țintă	28
5.4. Canale de comunicare	28
5.5. Activități propuse.....	30
6. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	32
BIBLIOGRAFIE	32
ANEXE	32

1. INTRODUCERE

Comuna Pohrebeni, situată în raionul Orhei, se caracterizează prin terenuri agricole fertile și un peisaj colinar tipic pentru zona centrală a Republicii Moldova. Obiectivul principal al acestui **Plan Local de Acțiuni** este de a stabili direcții strategice și măsuri specifice care să favorizeze dezvoltarea economică locală, modernizarea infrastructurii și protecția mediului, asigurând bunăstarea pe termen lung a locuitorilor.

Obiective specifice:

- Analiza detaliată a contextului natural, socio-economic și a infrastructurii din comuna Pohrebeni;
- Identificarea nevoilor și priorităților de dezvoltare;
- Propunerea unor măsuri clare pentru stimularea agriculturii, consolidarea infrastructurii și protecția mediului;
- Implicarea tuturor părților interesate (autorități, fermieri, investitori, comunitate) în procesul decizional și de implementare.

2. SITUAȚIA ACTUALĂ

2.1. Relieful, clima și apele

Relieful. Comuna Pohrebeni se află într-o zonă colinară, cu altitudinea minimă 157,9 m, maximă 334,1 m (amplitudine altitudinală ~176,1 m). Panta medie a terenului este de ~5,9°, cu porțiuni mai abrupte (panta maximă ~26,9°). Expoziția medie a versanților este de ~150,8° (sud-estică). Relieful comunei este domol, dominat de dealuri cu versanți blânzi. Pantele medii de aproximativ 10% și orientarea spre sud-est presupun un risc moderat de eroziune în absența măsurilor antierozionale. În partea de vale (lunca Răutului) predomina culturile de cereale și fân, în timp ce dealurile înierbate servesc la pășunat. Parametrii morfometrici relevă un altitudinal mediu de ~247 m și o amplitudine de ~176 m, reflectând un relief relativ variat. În consecință, lucrările de consolidare a pantelor și conservarea banda vertebrală de vegetație sunt recomandate pentru menținerea fertilității solului și evitarea alunecărilor de teren.

Clima. Localitatea are un climat temperat-continental, cu ierni reci (-1,10°C, min. -22°C) și veri călduroase (peste 21°C, max. 36°C). Primăverile și toamnele au temperaturi medii între 10-11°C. Precipitațiile medii iarna sunt de 123 mm, iar anual variază între 480-590 mm, cu minime sub 440 mm în anii secetoși și maxime de peste 640 mm în anii ploioși. În viitorul apropiat, temperaturile vor crește cu 1,5-2°C, iar precipitațiile vor deveni mai neregulate.

Sursele de apă. Comuna beneficiază de prezența râului Valea Pohrebenilor, afluent al r. Drăghinici. Pe teritoriul comunei sunt amenajate 7 iazuri mici, utilizate pentru irigații și pescuit. Suprafața totală ocupată de lacuri este 28 ha. De asemenea, rezervele subterane de apă pot fi utilizate pentru consumul domestic, dar calitatea lor variază în funcție de adâncime și locație. Este necesară implementarea unor sisteme de filtrare și monitorizare pentru a asigura siguranța apei potabile. Din cauza creșterii evaporării (cca 0,9 m³ de pe fiecare m² de apă) în viitorul apropiat resursele de apă se vor micșora.

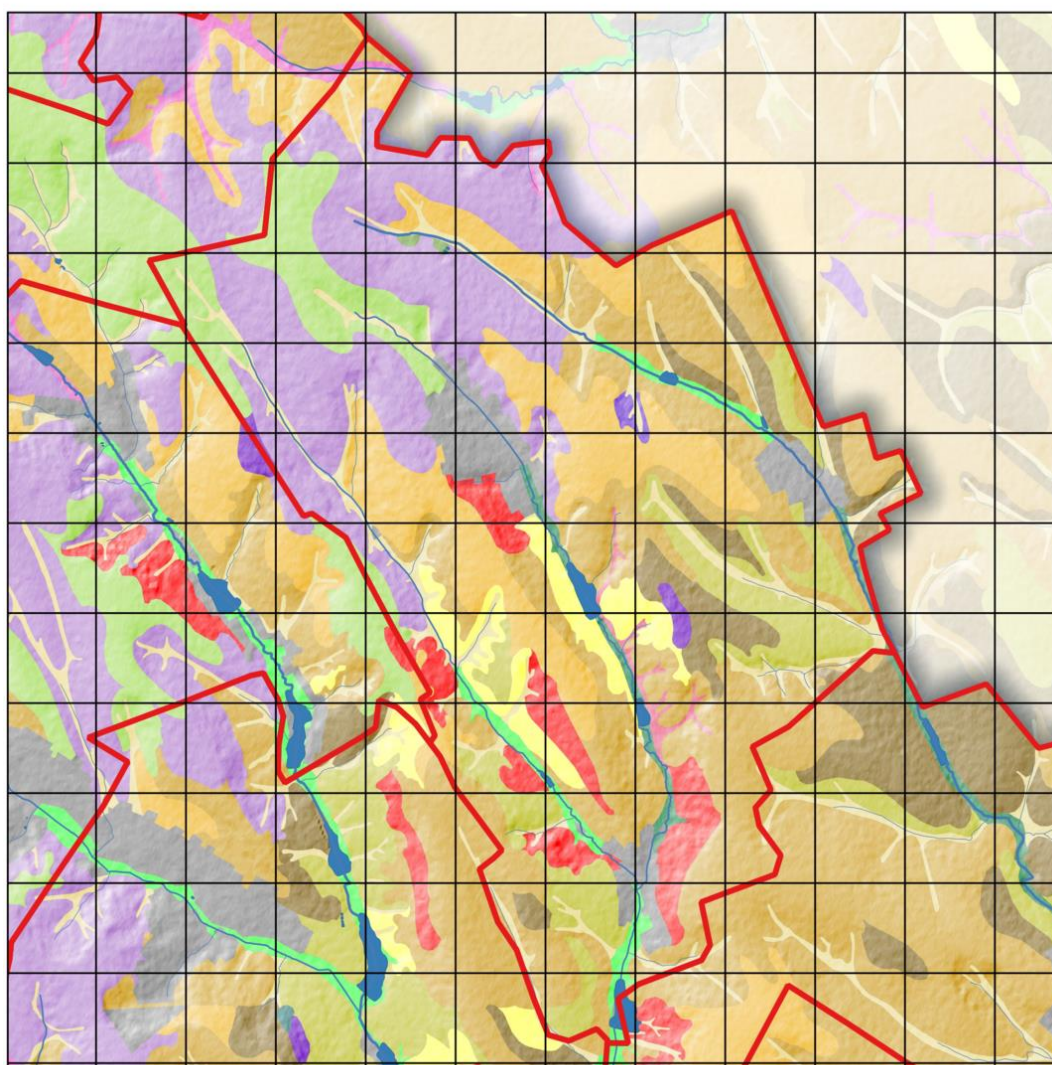
2.2. Resursele naturale

2.2.1. Solurile

Predomină net cernoziomurile, acestea extinzându-se pe aproape toată suprafața comunei. Tipurile de sol diferite de cernoziom (cenușii molice și tipice, soluri aluviale) sunt prezente doar în cantități reduse și pe suprafețe izolate, fără a afecta dominanța cernoziomurilor în comună.

Cernoziomurile predominante oferă fertilitate ridicată pentru cereale (grâu, porumb), legume, oleaginoase (floarea-soarelui) și viță-de-vie. În lipsa rotației culturilor și a folosirii fertilizanților organici, calitatea solului poate scădea în timp.

Sub-tipuri de sol - Comuna Pohrebeni

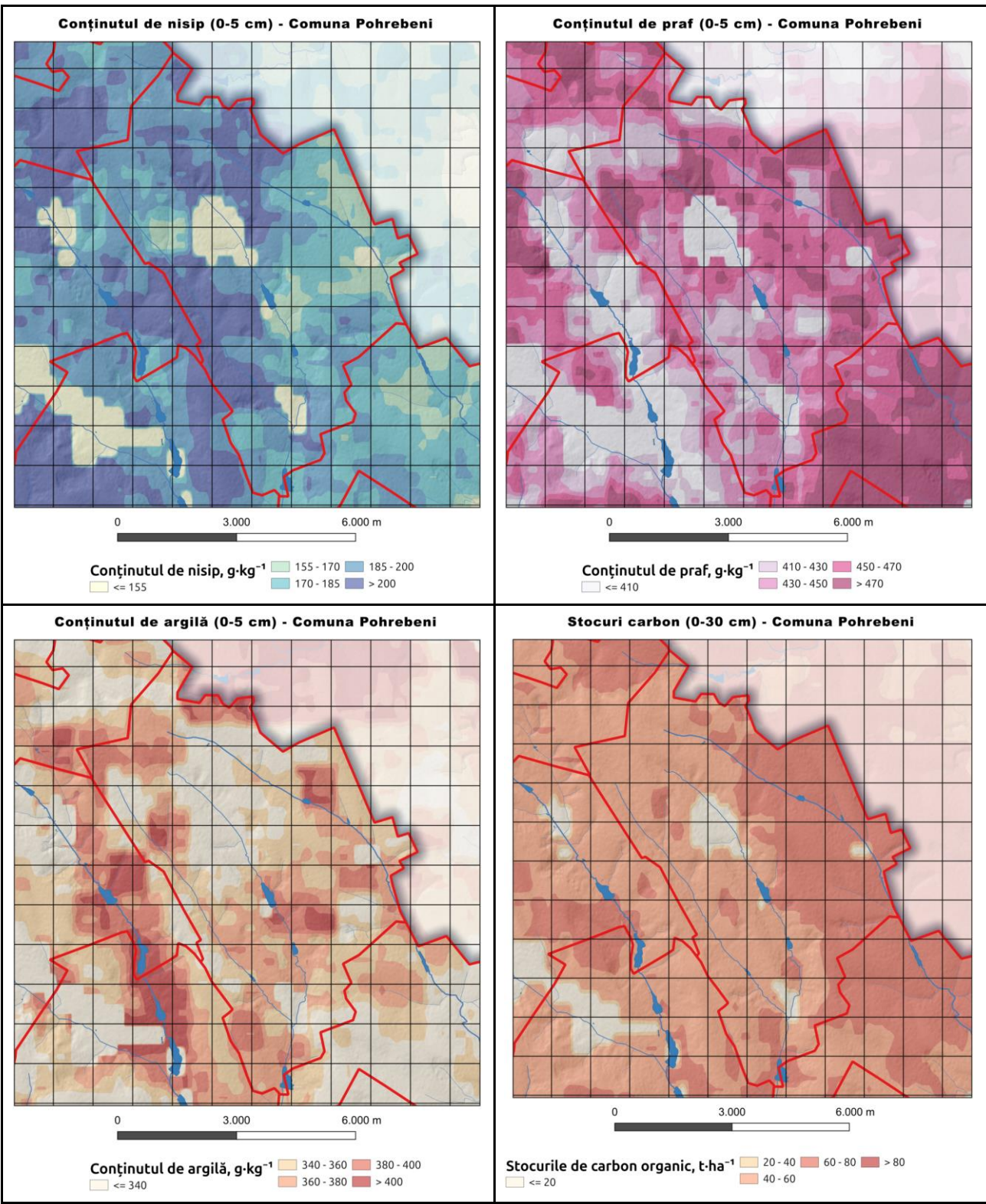
Sub-tipuri de sol

- Alunecări de teren active
- Cernoziom argiloiluvial
- Cernoziom carbonatic
- Cernoziom levigat
- Cernoziom obișnuit

- Cernoziom tipic
- Cernoziom vertic
- Mocirlă tipică
- Sol aluvial mlăștinos
- Sol aluvial molic
- Sol cenușiu molic

- Sol cenușiu tipic
- Sol cernizuomoid tipic
- Sol cernoziomoid levigat
- Sol deluvial molic
- Sol deluvial ocric

Solurile din această comună au o textură luto-argiloasă, cu circa 36% argilă, 45% praf (silt) și 19% nisip. Textura relativ echilibrată permite atât acumularea apei în sol, cât și un drenaj satisfăcător, sprijinind astfel buna dezvoltare a culturilor. Conținutul de carbon organic este mai scăzut (~5.9%), ceea ce indică o fertilitate moderată și necesitatea unor măsuri de îmbunătățire a rezervelor de humus pentru menținerea productivității. În ansamblu, solul are un potențial agricol ridicat, însă este importantă aplicarea unor practici durabile de gestionare pentru a preveni degradarea pe termen lung.

Conținutul mediu de carbon organic în stratul 0–5 cm este 44.9 g/kg, scăzând la 22.3 g/kg în stratul 5–15 cm și la 20.8 g/kg în stratul 15–30 cm. La adâncimi mai mari, conținutul continuă să descrească: 17.6 g/kg la 30–60 cm, 11.2 g/kg la 60–100 cm și 7.5 g/kg în stratul 100–200 cm. Stocul total de carbon organic până la 30 cm adâncime este de ~62.3 t/ha. Diferența dintre straturile superficiale și cele profunde este foarte pronunțată, conținutul de carbon scăzând de peste 6 ori de la suprafață la 2 m.

Comuna Pohrebeni cuprinde și 136,5 ha de terenuri afectate, precum râpe și zone predispuse la alunecări de teren, care necesită intervenții pentru consolidare și reabilitare ecologică.

2.2.2. Fond forestier

Pădurile existente sunt limitate, dar asigură protecția solului și mențin biodiversitatea. Extinderea suprafețelor împădurite ar reduce eroziunea și îmbunătăți calitatea mediului.

Primăria Pohrebeni dispune de plantații forestiere care ocupă o suprafață totală de 1284,5 ha, dintre care terenuri proprietatea publică a statului – 1202,5 ha, terenuri proprietatea publică a UAT – 81,0 ha și proprietatea privată – 1,0 ha.

Pe lângă pădurile propriu-zise, primăria dispune de 32,0 ha de perdele forestiere de protecție, toate fiind proprietatea publică a UAT. Acestea sunt destinate protecției terenurilor agricole și infrastructurii locale, având o importanță deosebită în prevenirea eroziunii solului, reducerea efectelor vânturilor puternice și îmbunătățirea microclimatului regional.

2.2.3. Resurse minerale

Posibile depozite de nisip, argilă și pietriș pot fi utilizate în construcții, necesitând reglementări stricte pentru a minimaliza impactul asupra mediului.

2.2.4. Resurse energetice

Fără rezerve fosile, comuna poate analiza oportunități pentru proiecte de energie solară sau micro-eoliene, având în vedere condițiile climatice favorabile.

2.3. Acoperirea și utilizarea terenurilor

Utilizarea terenurilor în comuna Pohrebeni prezintă o structură echilibrată între activitățile agricole și resursele forestiere, cu o prezență notabilă a terenurilor destinate industriei și a celor asociate construcțiilor.

Terenurile agricole reprezintă 59,61% din suprafața totală, ceea ce confirmă orientarea majoritar rurală a localității și rolul agricol dominant în economia sa. În cadrul terenurilor agricole, terenurile arabile dețin ponderea principală (62,15%), indicând o activitate intensă în cultivarea cerealelor și a altor culturi de câmp. Plantațiile pomicole (14,65%) subliniază potențialul pomiculturii locale, probabil bazată pe condiții pedoclimatice favorabile. Pășunile ocupă 11,45%, oferind resurse pentru creșterea animalelor, în timp ce grădinile (4,59%) contribuie la diversificarea producției alimentare. Terenurile sub construcții însumează 6,03%, indicând zone rezidențiale și infrastructurale bine dezvoltate. Categoria alte terenuri (1,12%) reprezintă suprafețe cu utilizări diverse sau temporar neproductive.

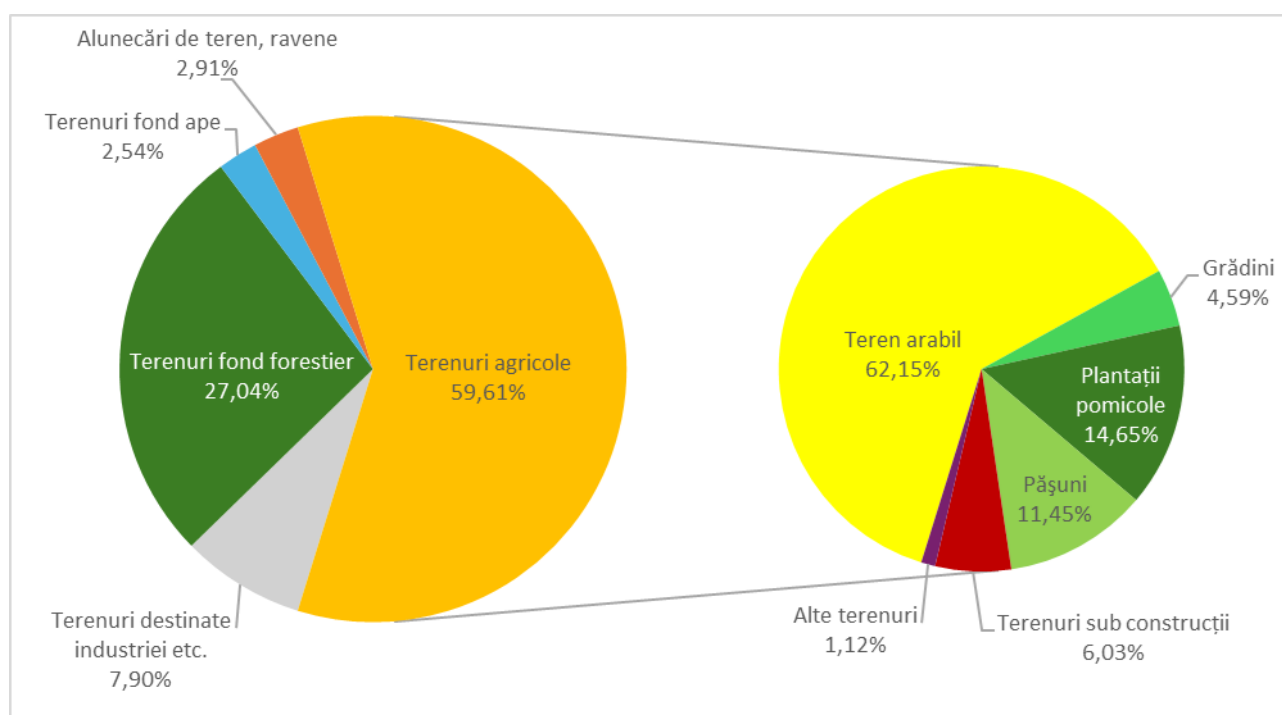
Fondul forestier are o pondere de 27,04%, ceea ce îi conferă un rol important atât în protecția mediului și a solurilor, cât și în posibilitățile de exploatare forestieră sustenabilă. Terenurile destinate industriei și altor activități economice ocupă 7,90%, sugerând prezența unor unități de producție sau servicii, ceea ce poate sprijini dezvoltarea economică locală.

Terenurile fondului apelor (2,54%) sugerează existența unor resurse hidrografice ce pot fi valorificate pentru irigații, piscicultură sau agrement.

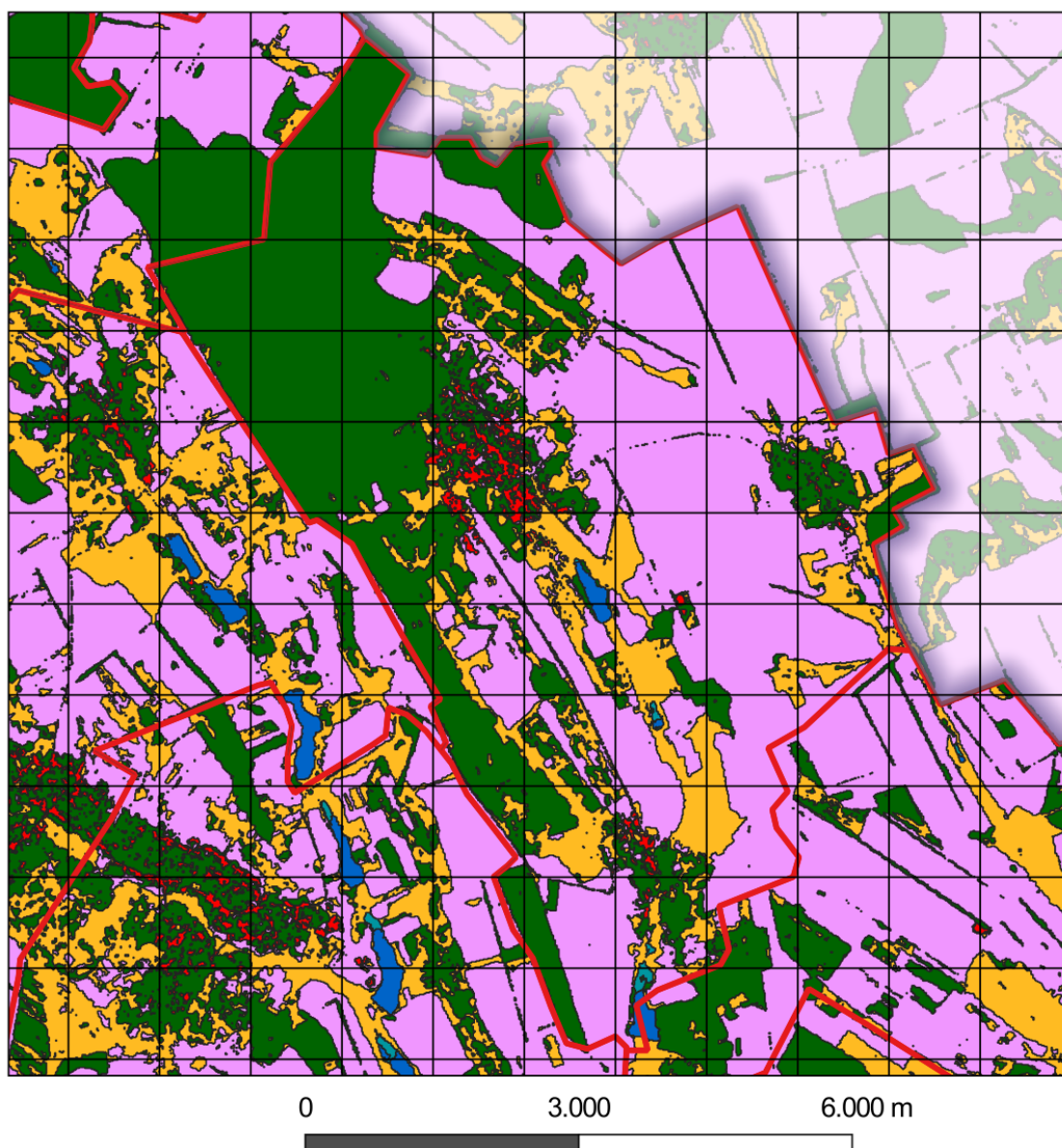
Prezența alunecărilor de teren și ravenelor (2,91%) semnaleză riscuri geomorfologice ce impun măsuri de protecție și monitorizare.

În ansamblu, comuna Pohrebeni dispune de o structură funcțională a terenurilor care permite o bună complementaritate între agricultură, silvicultură și activități economice, ceea ce îi oferă perspective pentru o dezvoltare echilibrată și sustenabilă.

Ponderea categoriilor de utilizare a terenurilor

Acoperirea terenurilor - Comuna Pohrebeni

Categoriile de terenuri		
Vegetație arboricolă	Terenuri agricole	Bazine acvatice permanente
Pajiști	Terenuri construite	Zone umede înierbate
	Teren gol/vegetație rară	

2.4. Populația, așezările și infrastructura

Populația. Conform recensământului din 2014, populația comunei Pohrebeni era de 2526 de locuitori, în scădere față de 2004, când erau înregistrați 3004 locuitori (2133 în satul Pohrebeni, 507 în satul Șercani și 364 în satul Izvoare). Până în 2024, populația a continuat să scadă, ajungând la 2095 de locuitori, această tendință fiind determinată de migrarea populației spre centre urbane și de scăderea natalității în mediul rural. Migrația tinerilor reduce forța de muncă locală și determină îmbătrânirea structurii demografice.

Așezările. Locuințele sunt în principal gospodării individuale de tip rural tradițional. Infrastructura necesită investiții, incluzând rețeaua de drumuri, sistemele de apă-canal și gestionarea deșeurilor, pentru a sprijini dezvoltarea economică și socială.

Infrastructura.

- **Drumuri:** O combinație de secțiuni asfaltate, pietruite și de pământ, necesitând reparații și modernizare;
- **Rețele de apă și canalizare:** Majoritatea gospodăriilor se bazează pe fântâni, canalizarea centrală lipsește, riscând poluarea solului și apei;
- **Energie și telecomunicații:** Alimentarea cu energie electrică este stabilă, deși pot exista fluctuații. Accesul la internet și telefonie mobilă poate fi limitat, afectând antreprenoriatul local.

2.5. Protecția mediului

2.5.1. Managementul deșeurilor

Sistemul actual este rudimentar, depozitele necontrolate pot polua solul și apa. Implementarea unui sistem modern de gestionare a deșeurilor (colectare selectivă, reciclare) este esențială.

2.5.2. Biodiversitatea

Zona forestieră redusă și agricultura intensivă amenință habitatele naturale. Măsuri precum reîmpădurirea și protecția coridoarelor ecologice susțin biodiversitatea.

2.5.3. Perdele Forestiere de Protecție (PFP)

Numărul total al perdelelor forestiere de protecție identificate în comună este de 18, extinse pe o suprafață de 23,25 ha, 16 fiind în stare funcțională redusă, 2 PFP – nefuncționale. Toate perdele forestiere examinate în teren sunt afectate de uscăre slabă (U1), proporția medie a arborilor uscați este de 10-20% din numărul total al arborilor.

PFP-urile analizate includ vegetație lemnoasă:

- arboret monodominant de nuc, prezent în 12 PFP.
- specii în amestec: stejar, paltin, salcâm alte diverse specii tari – 6 PFP.

În dependență de vârsta medie a speciei de bază, se găsesc 1 PFP de 20 ani, 11 PFP de 30-35 ani, 6 PFP – 40 ani.

Construcția PFP:

- 1 rând, cu lățimea de 2 m – 9 PFP
- 1 rânduri, lățimea de 4-6 m – 6 PFP
- 4 rânduri, lățimea 6 m – 1 PFP
- 6 rânduri, lățimea 8 m – 1 PFP
- 8 rânduri, 10 m – 1 PFP

În structura perdelelor forestiere examinate se găsesc o serie de specii arborescente și arbustive de vârsta între 10 și 20 ani: măceș (în 24 PFP), porumbar (în 20 PFP), păducel (în 10 PFP), soc negru (2 PFP).

Toate perdele forestiere de protecție examinate sunt amplasate pe terenuri stabile. 11 PFP sunt amplasate pe versant plan, 7 – versant înclinat. Tipul de sol predominant este cernoziom.

Suprafața celor 18 PFP (23,25 ha) identificate reprezintă 0,82% din suprafața terenurilor cu destinație agricolă (2829,13 ha), ceea ce este mult sub ponderea optimă de 4% necesară pentru protecția solului. Pentru atingerea acestui prag, se recomandă extinderea suprafețelor prin împădurire cu peste 100 ha. Gestionarea sustenabilă a terenurilor și implementarea unor măsuri urgente de protecție a solului sunt esențiale pentru prevenirea degradării continue, menținerea fertilității și protejarea mediului. Această extindere ar putea fi realizată prin împădurirea terenurilor degradate, precum și a celor moderat și puternic erodate, contribuind astfel la protecția solului. Creșterea suprafețelor împădurite va mai contribui și la îmbunătățirea capacității de retenție a apei, și astfel crearea unor condiții mai favorabile pentru dezvoltarea culturilor agricole. Aplicarea măsurilor de reabilitare a PFP-urilor și împădurirea ar reprezenta un progres semnificativ către o agricultură durabilă și o gestionare mai eficientă a resurselor naturale.

Pentru PFP-urile din perimetrul primăriei Pohrebeni sunt propuse următoarele lucrări silvotehnice de îngrijire și conducere a arboretului, precum și completări:

- Rărituri, pe o suprafață de 3,44 ha (2 PFP): Aceste lucrări constau în tăierea unor arbori selectați pentru a reduce densitatea vegetației și a îmbunătăți dezvoltarea celor rămase. Răriturile contribuie la sporirea sănătății pădurii prin îmbunătățirea circulației aerului și a luminii, permițând creșterea arborilor rămași și susținând biodiversitatea prin crearea unui mediu mai echilibrat.
- Tăieri de igienă selectivă, pe 1,2 ha (1 PFP): Lucrările de igienă presupun îndepărtarea arborilor uscați, bolnavi sau afectați de dăunători, prevenind astfel răspândirea bolilor în pădure. Aceste măsuri sunt esențiale pentru menținerea unui ecosistem sănătos și pentru protecția arboretului existent împotriva atacurilor de insecte sau boli.
- Elagaj, pe o suprafață de 16,51 ha (14 PFP): Elagajul presupune îndepărtarea ramurilor uscate, rupte sau dăunătoare din coroana arborilor, promovând o structură aerisită și sănătoasă a pădurii. Această lucrare ajută la prevenirea bolilor și sprijină dezvoltarea unei vegetații inferioare mai viguroase, îmbunătățind astfel rolul ecologic al perdelei forestiere.
- Emondaj, pe o suprafață de 3,19 ha (1 PFP). Emondajul vizează îndepărtarea ramurilor uscate și deteriorate de pe trunchiurile copacilor, pentru a preveni răspândirea bolilor și a îmbunătăți circulația aerului în perdeaua forestieră. Această lucrare contribuie la formarea unei structuri sănătoase a arboretului, protejând în același timp solul și vegetația înconjurătoare.
- Completări, pe o suprafață de 2,22 ha (3 PFP): Aceste lucrări au rolul de a reface golurile din perdelele forestiere prin plantarea de puieți noi, asigurând continuitatea și funcționalitatea acestora. Completările contribuie la menținerea densității optime a vegetației și la îmbunătățirea protecției terenurilor agricole.

Aceste lucrări sunt esențiale pentru menținerea funcționalității perdelelor forestiere de protecție, contribuind la protejarea solului, prevenirea eroziunii și protecția ecosistemului local.

De asemenea, se recomandă extinderea suprafețelor acoperite cu vegetație forestieră, pentru a asigura protecția solului și a preveni dezvoltarea preceselor erozionale. Extinderea fondului forestier ar contribui la stabilizarea solului, reducerea efectelor vânturilor puternice și protejarea culturilor agricole, îmbunătățind astfel microclimatul local, ce va implica un impact direct pozitiv asupra producției agricole. Extinderea suprafeței de pădure va sprijini și protecția infrastructurii locale, ameliorând condițiile ecologice generale ale primăriei. Îmbunătățirea gradului de împădurire va avea efecte pozitive asupra biodiversității și va reduce riscurile de calamități naturale. Este important ca măsurile să fie implementate pe termen lung, argumentat, pentru asigurarea gestionării sustenabile a resurselor locale.

2.6. Hazarduri naturale

Eroziunea solului, secetele și alunecările de teren sunt principalele riscuri, agravate de schimbările climatice și practicile agricole inadecvate. Rotația culturilor, reîmpădurirea și gestionarea responsabilă a apei pot reduce aceste pericole.

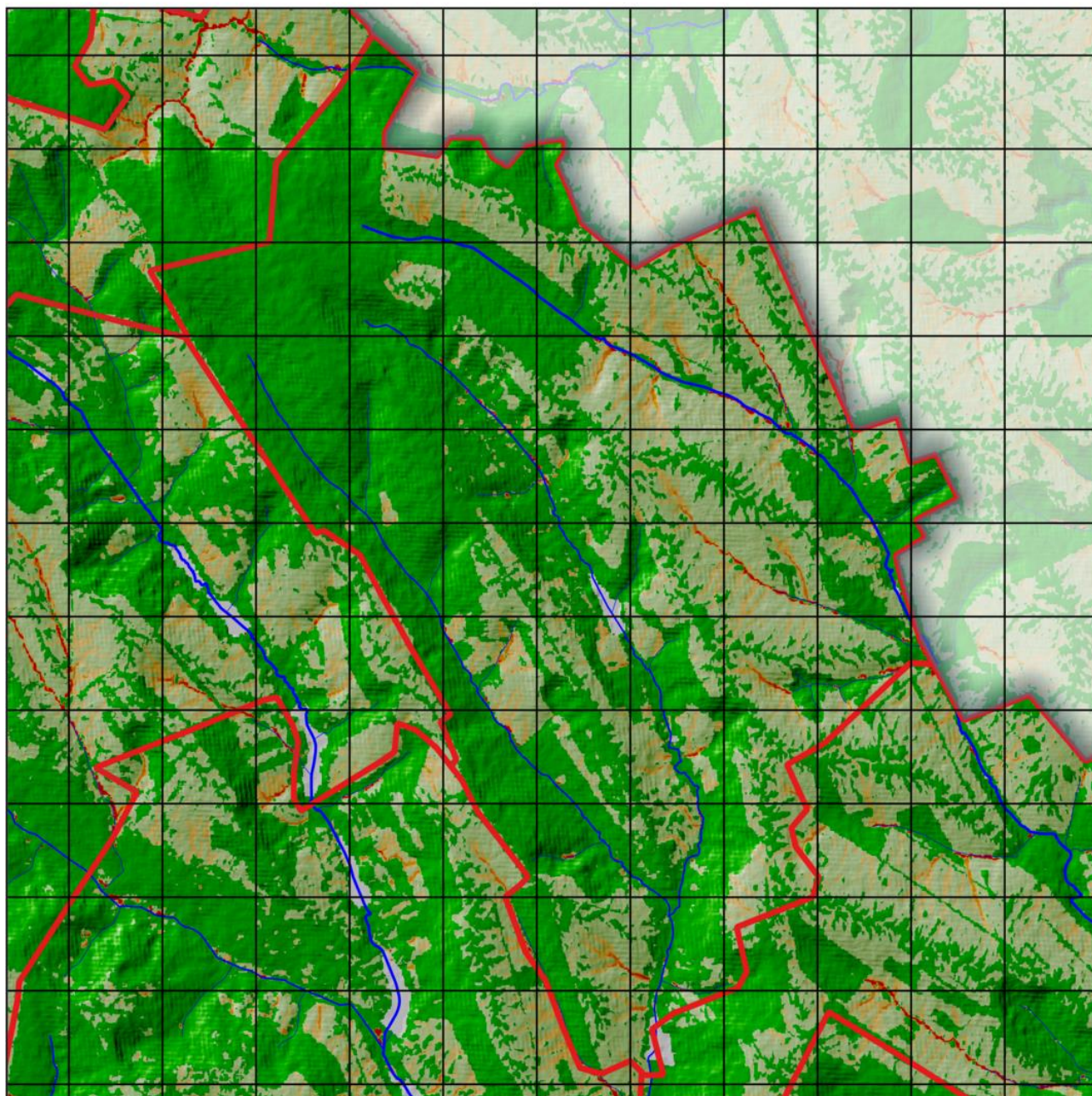
2.6.1. Eroziunea solului

La nivelul comunei Pohrebeni, eroziunea anuală a solului cauzată de apă este de aproximativ 459 tone, ceea ce corespunde unui nivel mediu de eroziune față de celelalte comune analizate. Această valoare evidențiază faptul că, deși solul suferă o degradare notabilă prin spălare, situația nu este printre cele mai grave. Eroziunea moderată din Pohrebeni poate fi pusă pe seama reliefului deluros care permite scurgerea apelor pluviale și a perioadelor de ploi torențiale, în conjuncție cu metodele de exploatare a terenurilor care nu includ pe deplin toate practicile de protecție a solului (cum ar fi lipsa completă a benzilor înierbate sau a perdelelor forestiere în anumite perimetre).

Intensitatea medie a eroziunii este însă scăzută (~1,7 tone/ha/an), printre cele mai reduse în rândul comunelor analizate. Aceasta indică faptul că majoritatea terenurilor din Pohrebeni experimentează o eroziune lentă, probabil datorită reliefului relativ domol sau a unei acoperiri vegetale bune. Doar în zone restrânse apar probleme mai evidente: valoarea maximă înregistrată a fost de ~136 tone/ha/an, semn că există câțiva versanți unde apa provoacă șiroiri notabile, însă aceste cazuri nu domină peisajul local. Situația generală reflectă un echilibru fragil: pierderile mici pe hectar sunt contrabalansate de aria mare afectată.

În perspectivă, aceste pierderi de sol pot reduce treptat potențialul agricol al terenurilor, prin subțierea stratului fertil. Pentru a preveni acest lucru, comuna Pohrebeni ar trebui să adopte măsuri suplimentare de combatere a eroziunii. Printre acțiunile posibile se numără: amenajarea de terase longitudinale pe terenurile în pantă pentru a diminua curgerea apei, plantarea de arbori și arbuști pe liniile de nivel (creând astfel bariere naturale), cultivarea terenurilor alternând benzi de culturi cu benzi lăsate cu vegetație permanentă și optimizarea calendarului lucrărilor agricole astfel încât solul să nu rămână dezgolit în perioadele ploioase. Aplicarea acestor măsuri va contribui la reducerea eroziunii și la conservarea fertilității solului, asigurând astfel continuitatea agriculturii productive în comuna Pohrebeni.

Eroziunea solului - Comuna Pohrebeni

0 3.000 6.000 m

Cantitatea de sol erodat, t/ha/an

 <= 2,0	 5,0 - 10,0
 2,0 - 5,0	 10,0 - 20,0
	 > 20,0

2.7. Ariile protejate

Comuna Pohrebeni include două arii protejate distincte: un monument al naturii de tip hidrologic și o rezervație peisagistică de importanță națională. Izvorul din satul Izvoare este protejat ca monument hidrologic, evidențiind grija față de păstrarea surselor naturale de apă și a micro-ecosistemelor aferente. Totodată, o porțiune semnificativă a comunei face parte din Rezervația peisagistică „Pohrebeni”, care conservă peisajele reprezentative ale văii Răutului, incluzând versanți împăduriți, formațiuni stâncoase pitorești și biodiversitatea locală. Prin existența acestei rezervații, o parte considerabilă din suprafața comunei se află sub protecție, asigurând conservarea habitatelor și a structurilor peisagistice valoroase. Ecologic, rezervația aduce o contribuție majoră la protejarea speciilor și a peisajelor naturale, în timp ce izvorul, deși mic ca întindere, are importanța sa în menținerea calității apei și ca element natural local. Prezența rezervației peisagistice conferă comunei un potențial turistic crescut, putând atrage iubitorii de natură și peisaje, în timp ce izvorul are mai degrabă o valoare locală și educativă.

3. OPORTUNITĂȚI ȘI CONSTRÂNGERI

3.1. Oportunități de dezvoltare

1. **Agricultură de înaltă productivitate.** Solurile fertile și climatul permit producții mari, prin adoptarea tehnologiilor moderne (irigații, mecanizare) și asocieri între fermieri.
2. **Turism rural și ecologic.** Peisajele colinare și tradițiile rurale pot fi valorificate pentru pensiuni, trasee tematice, evenimente culturale și gastronomice, diversificând veniturile.
3. **Energie regenerabilă.** Proiectele solare și micro-eoliene pot genera venituri și reduce costurile energetice locale.
4. **Acces la fonduri externe.** Programele europene și naționale pot finanța modernizarea infrastructurii și susținerea practicilor agricole durabile, precum și dezvoltarea turismului.

3.2. Constrângeri de dezvoltare

1. **Exodul tinerilor și îmbătrânirea populației.** Forța de muncă tânără și calificată este redusă, limitând inovarea și creșterea economică.
2. **Infrastructură deficitară.** Drumurile, rețeaua de apă-canal și sistemul de gestionare a deșeurilor necesită investiții majore, fără care inițiativele economice sunt constrânse.
3. **Resurse financiare locale modeste.** Primăria nu poate finanța toate proiectele, fiind necesare cofinanțări și parteneriate public-private.
4. **Practicile agricole nesustenabile.** Abuzul de fertilizanți chimici și lipsa rotației culturilor pot duce la deteriorarea solului și poluarea apei subterane, afectând pe termen lung sectorul agricol.

3.3. Scenarii de dezvoltare

3.3.1. Scenariul 1: Dezvoltare agricolă intensivă

Obiective:

- Maximizarea randamentelor agricole prin mecanizare, soiuri performante și sisteme de irigații;
- Asocierea fermierilor pentru creșterea competitivității și reducerea costurilor;
- Crearea unor centre de colectare și procesare a producției agricole (cereale, legume, fructe).

Riscuri:

- Presiune mare asupra solului și resurselor de apă, necesitând măsuri de mediu;
- Necesită investiții inițiale ridicate și fluctuații posibile pe piețele agricole.

3.3.2. Scenariul 2: Dezvoltare ecologică și turistică

Obiective:

- Promovarea agriculturii ecologice (rotația culturilor, fertilizare organică, control natural al dăunătorilor) pentru menținerea calității solului și a apei;
- Dezvoltarea turismului rural (pensiuni, trasee tematice, evenimente culturale, gastronomice), oferind surse de venit suplimentare;
- Reîmpădurirea și protejarea coridoarelor ecologice, susținând biodiversitatea și reducând eroziunea.

Riscuri:

- Infrastructură turistică subdezvoltată și nevoie de promovare la nivel regional;
- Timp și resurse necesare pentru fermierii care adoptă standardele agriculturii ecologice.

3.3.3. Scenariul 3: Dezvoltare mixtă (agricultură durabilă + infrastructură modernă)

Obiective:

- Modernizarea drumurilor, extinderea rețelei de apă-canal și dezvoltarea sistemului de gestionare a deșeurilor pentru a crea un mediu propice dezvoltării economice;
- Implementarea practicilor agricole durabile (rotația culturilor, fertilizare organică, gestionarea apei) care să mențină productivitatea solului și să protejeze mediul;
- Inițiative turistice moderate și facilități de procesare agroalimentară, diversificând economia locală și reducând dependența excesivă de un singur sector.

Riscuri:

- Necesită o abordare integrată, implicând multiple părți interesate (autorități, ONG-uri, fermieri, investitori);
- Investiții inițiale substanțiale, cu beneficii vizibile pe termen mediu-lung.

4. OPȚIUNI DE DEZVOLTARE

4.1. Pretabilitatea unor culturi agricole și scheme de rotație a culturilor

În urma evaluării multicriteriale a terenurilor agricole din cele 32 de comune studiate (situate în raioanele Orhei, Rezina și Șoldănești), s-au identificat diferențe semnificative în potrivirea diferitelor culturi și folosințe ale terenului. Per ansamblu, **cerealele de toamnă** (în special grâul și orzul) prezintă cea mai mare pretabilitate, având cele mai extinse suprafețe de teren clasificate drept potrivite sau foarte potrivite pentru aceste culturi. **Culturile prășitoare de primăvară** precum porumbul și floarea-soarelui au, dimpotrivă, o extindere mult mai redusă a terenurilor cu favorabilitate ridicată, fiind în general limitate de factori climatici și edafici. Conform studiilor în domeniu, **principalii factori limitativi** ai productivității agricole în această regiune sunt deficitul de precipitații în perioada de vegetație, regimul termic, panta terenului și proprietățile solului (porozitate, conținut de humus, textură etc.). Aceste constrângeri explică de ce **speciile sensibile la secetă sau la îngheț** (de exemplu, vița-de-vie, piersicul) au un indice de pretabilitate foarte scăzut în majoritatea comunelor, în timp ce **plantele mai rezistente** (grâul, orzul, lucerna) reușesc să valorifice mai bine condițiile locale. Totodată, pe terenurile cu pantă accentuată sau soluri slab dezvoltate, **utilizările permanente** (pășuni și fânețe) reprezintă opțiunea optimă, aceste suprafețe fiind mai potrivite pentru pajiști naturale decât pentru culturi intensive. În continuare este prezentată analiza detaliată pentru fiecare comună, evidențiind culturile cu pretabilitate ridicată, zonele propice și recomandările privind culturile ce ar trebui evitate.

În comuna Pohrebeni se întâlnesc în principal condiții **medii** de favorabilitate. **Grâul** (cca 39,3% teren potrivit) și **lucerna** (~33,7%) sunt culturile care pot valorifica cel mai bine terenurile locale, urmate de **orz** (~25,3%). De menționat că și **prunul** (~10,3%) are un anumit potențial – în sensul că există zone limitate unde livezile de prun pot prospera (probabil pe lângă vatra satului sau pe coline înșorite). Rolul **pășunilor** este unul restrâns (doar ~4,2% suprafață optimă), ceea ce sugerează că, dacă se îmbunătățesc condițiile prin lucrări agropedoameliorative, o bună parte din teren poate fi arabil. **Viticultura** este de evitat (vița-de-vie nu întrunește cerințele climatice la Pohrebeni), la fel și **piersicul**, **cartoful** ori **floarea-soarelui**, care toate au indicat *pretabilitate marginală* în analiza curentă – deci **nu se justifică cultivarea lor** decât, eventual, pe suprafețe foarte restrânse și experimentale.

Schema de rotație recomandată (4-5 ani)

1. Anul I – Grâu de toamnă: cultură de bază, bine adaptată condițiilor locale.
2. Anul II – Orz de toamnă: alternanță cerealieră pentru diversificare.
3. Anul III – Floarea-soarelui (unde este potrivit): cultură tehnică ce rupe ciclul cerealier.
4. Anii IV–V – Lucernă: leguminoasă perenă ce refertilizează solul și oferă furaje de calitate.

Proporții și categorii de utilizare a terenului

- Culturi principale: grâu, orz, lucernă (în proporții variabile, adaptate analizei de pretabilitate).
- Culturi secundare: soia, mazăre sau alte leguminoase pe suprafețe mici.
- Pajiști permanente: pe terenurile marginale, în special în pantă.
- Livezi/pomi: doar pe microzone favorabile (prun, cireș), dacă sunt identificate.

Principii agronomice moderne aplicate

Rotația include diversificarea culturilor, alternanța cerealelor cu leguminoase și plante tehnice, evitarea monoculturii și utilizarea pajiștilor pe terenurile sensibile. Lucerna are rol ameliorator, fixând azotul și refăcând fertilitatea solului.

Culturi nerecomandate

Se vor evita culturile cu preabilitate foarte scăzută, precum vița-de-vie, piersicul, cartoful sau porumbul extensiv, deoarece nu oferă randamente stabile și sunt vulnerabile la condițiile pedoclimatice locale.

4.2. Măsurile propuse, rezultate preconizate, indicatori de monitorizare și evaluare, instituții responsabile, surse de finanțare

Progresul general privind realizarea obiectivelor **Planului Local de Acțiuni Comuna Pohrebeni, Raionul Orhei** va fi apreciat în baza următorilor indicatori:

Acțiuni	Indicator de progres	Ținta ce urmează a fi atinsă în anul 2030	Cost estimativ	Surse de finanțare
1.1. Extinderea suprafeței fâșiilor forestiere de protecție	<ul style="list-style-type: none"> Suprafață fâșii forestiere (ha) 	+100 ha	~63.300 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027
1.2. Plantarea și/sau conservarea vegetației riverane	<ul style="list-style-type: none"> Suprafață restaurată (ha) 	97 ha	4.500-16.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027
1.3. Promovarea culturilor energetice și utilizarea resurselor de biomasă forestieră reziduală	<ul style="list-style-type: none"> Cantitate biomasă utilizată (tone) Creșterea ponderii energiei regenerabile în consumul final de energie 	126 ha	Dezvoltarea culturilor energetice: 20.000 - 25.000 lei pe hectar în primul an Colectarea și procesarea biomasei forestiere: 200 și 350 lei pe tonă.	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR). Planul Național „Construim Moldova Europeană”, Programul de Cooperare Transfrontalieră România-Moldova
1.4. Reconstrucția ecologică a pădurilor afectate de uscăre și alți factori vătămători sau necorespunzătoare sub raport structural-funcțional	<ul style="list-style-type: none"> Suprafață reconstruită (ha) 	628 ha	1.500 - 2.000 lei pe hectar	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027

1.5. Reabilitarea fâșiilor forestiere de protecție a terenurilor agricole	<ul style="list-style-type: none"> Suprafață reconstruită (ha) 	23,25 ha	22 000 – 35 000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027; Proiectul GEF8 (FAO) perioada 2026-2030. Proiectul de Reziliență Rurală (PRR) – UCIP IFAD Proiectul „Dezvoltarea Sectorului Forestier Comunal în Moldova” – Fondul BioCarbon
1.6. Protecția pădurilor prin combaterea adecvată a dăunătorilor și bolilor (metode biologice de combatere etc.) și a pășunatului în păduri	<ul style="list-style-type: none"> Rapoarte anuale Număr de intervenții 	1255,5 ha	Tratamente chimice: 1.000 la 5.000 lei/ha. Tratamente biologice: 1.500 și 3.000 lei/ha. Tratamente mecanice: 3.000–4.000 lei/ha.	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027
1.7. Monitorizarea stării de sănătate a pădurilor și a solurilor forestiere	<ul style="list-style-type: none"> Rapoarte anuale Numărul de studii efectuate Procentul de păduri monitorizate anual. Numărul de probe de sol și vegetație analizate 	1255,5 ha	2.000 lei/ha anual	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul de granturi post-investiționale destinate managementului durabil al terenurilor este parte integrantă a Proiectului Agricultură Competitivă (MAC-P). Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027
1.8. Prevenirea și limitarea incendiilor	<ul style="list-style-type: none"> Studii de caz Suprafața pădurilor protejată împotriva incendiilor (ha) 	1255,5 ha	4.650 lei și 13.900 lei pe an	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027 Proiectul „EU4 Moldova Rezilientă – Stat Sigur, Comunități Puternice”
1.9. Îmbunătățirea sistemului de monitorizare și observare a acțiunii factorilor biotici și abiotici destabilizatori	<ul style="list-style-type: none"> Număr de sisteme implementate Procentajul de păduri monitorizate 	1255,5 ha	13.500 lei pe an	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027

2.1 Aplicarea măsurilor hidrotehnice și fito-ameliorative pe terenurile agricole afectate de ravene	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața terenurilor afectate de ravene pe care s-au aplicat măsuri hidrotehnice și fito-ameliorative (ha) 	19 ha	165–310 mii lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Proiectul "Îmbunătățirea capacităților pentru transformarea zonei rurale" (TRTP) Proiectul Băncii Mondiale "Agricultura Competitivă în Moldova" (MACP) Proiectul „Sprijin de urgență pentru producătorii agricoli în contextul crizei socio-economice și energetice” FAO și a Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD)
2.2 Extinderea terenurilor irigate	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața terenurilor irigate (ha) 	+55 ha	60.000 - 180.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, buget local, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM) Granturi oferite de UCIP IFAD
2.3 Implementarea culturilor agricole cu un consum redus de apă	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața cultivată cu culturi agricole cu consum redus de apă (ha) Reducerea consumului de apă pentru irigare (%) Numărul de ferme adoptând tehnici de irigare eficiente și culturi rezistente la secetă Eficiența utilizării apei în agricultura respectivă (litri de apă pe kilogram de produs) 	968 ha	71.000 - 123.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, buget local, fonduri externe, parteneriate public-private. Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii (ADMA): Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol (MAME). Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM). Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA). Programul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)” finanțat de Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă (IFAD). Proiecte internaționale și parteneriate Proiectul „Sprijin de urgență pentru producătorii agricoli în contextul crizei socio-economice și energetice” FAO și a Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD)
2.4 Reducerea suprafeței de terenuri degradate	<ul style="list-style-type: none"> Prevenirea și combaterea eroziunii solului, ha 	-13 ha	10.000 - 20.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, Fonduri externe, Organizații internaționale și agenții de dezvoltare, Fonduri private și investiții. Programul de îmbunătățiri funciare 2021-2025. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027 Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD)

2.5 Reducerea suprafeței terenurilor puternic erodate	<ul style="list-style-type: none"> Prevenire a și combatere a eroziunii solului, ha 	-6 ha	64,2 mii lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Proiectul Băncii Mondiale "Agricultura Competitivă în Moldova" (MACP). Subvenții pentru lucrările de îmbunătățiri funciare și protecția solului de la AIPA. <p>Programul de îmbunătățiri funciare 2021-2025</p>
2.6 Conversia terenurilor arabile de pe pante (cu un anumit grad de degradare) în păduri	<ul style="list-style-type: none"> Numărul de hectare de terenuri arabile de pe pante care au fost convertite în păduri 	14 ha	9.500 – 13.500 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat și local; AIPA, Programul de Granturi pentru Managementul Durabil al Terenurilor. FEN, Fonduri externe
2.7 Creșterea cantității de reziduuri vegetale pe suprafața solului care îmbunătățește e agregarea și astfel reduce tendința de formare a crustei, lucrările minime ale solului și sistemul fără lucrări.	<ul style="list-style-type: none"> Creșterea cantității de reziduuri vegetale aplicate pe sol pentru a îmbunătăți agregarea solului. Reducere a formării crustei pe sol. 	277 ha	7.000 - 11.500 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, buget local, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (MDT) <p>Programul de granturi pentru facilitarea accesului la piețele de desfacere pentru agricultori</p>
2.8 Măsuri de management pentru reducerea pierderilor de carbon din sol	<ul style="list-style-type: none"> Reducere a emisiilor de CO₂ Creșterea conținutului de materie organică Îmbunătățirea biodiversității solului 	55 ha	33.000 - 70.000 lei/an	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat și fonduri internaționale Programul de Finanțare a Economiei Verzi (GEFF) al Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) <p>Programul AgreeenaCarbon</p>
2.9 Măsuri de management pentru ameliorarea terenurilor săratate	<ul style="list-style-type: none"> Recuperarea și îmbunătățirea capacității solului afectat de sare, ha 	83 ha	12.000 - 23.500 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul de Granturi pentru Managementul Durabil al Terenurilor (MDT), (UCIMPA) <p>Subvenții pentru Lucrări de Îmbunătățiri Funciare și Protecția Solului, și Programul de Subvenționare a Investițiilor în Tehnica și Echipamentele Agricole (AIPA)</p>
2.10 Măsuri de management pentru	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața totală de teren agricol 	28 ha	35.000 – 55.500 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul de Granturi pentru Managementul Durabil al Terenurilor

	prevenirea degradării prin destructurarea și crustificare	protejată împotriva eroziunii, ha			(MDT) Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA)
2.11	Măsuri pentru prevenirea degradării solului prin compactare	Suprafața terenurilor afectate de compactare, ha	14 ha	1.250 - 3.300 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA), subvenții și Programul de granturi post-investiționale "Managementul Durabil al Terenurilor" (MDT). Proiectul "Agricultura Competitivă în Moldova" (MAC-P)
2.12	Măsuri de management pentru prevenirea și combaterea poluării solului	Suprafața terenurilor erodate reabilite, ha	1384 ha	15.000 – 25.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, Surse externe. Proiectul „Suport pentru implementarea Acordului de Asociere” (EU4Environment) Proiectul „Consolidarea rezilienței comunităților vulnerabile la schimbările climatice” (PNUD) Proiectul „Reducerea Degradării Solurilor și Managementul Durabil al Pajiștilor” (FAO, PNUD, Ministerul Agriculturii)
2.13	Măsuri de management pentru prevenirea și combaterea pierderii de nutrienți în sol	Suprafața terenurilor protejate de eroziune și degradare a solului, ha	1384 ha	3.000 - 5.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, Surse externe. Proiectul „Suport pentru implementarea Acordului de Asociere” (EU4Environment) Proiectul „Consolidarea rezilienței comunităților vulnerabile la schimbările climatice” (PNUD) Proiectul „Reducerea Degradării Solurilor și Managementul Durabil al Pajiștilor” (FAO, PNUD, Ministerul Agriculturii)
2.14	Amendarea solurilor acide și alcaline	Suprafața terenurilor ameliorate, ha	6 ha	1.300 - 3.200 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, Surse externe. Subvențiile AIPA (Agenția pentru Intervenții și Plăți în Agricultură) Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) Fondul Ecologic Național EU Neighbourhood Instrument
2.15	Proiectarea și executarea amenajărilor antierozionale pentru anii 2025-2030	Suprafața de teren protejată, ha	55 ha	70.500-161.500 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, Surse externe. MAC-P (Managementul Agriculturii și Conservarea Solului) - Banca Mondială și PNUD Programul Interreg NEXT România-Republica Moldova 2021-2027 – UE
2.16	Modificarea categoriei de folosință a terenurilor	Conduc la modificarea albedoului la nivel local și eliminarea unor gaze cu efect de seră	28 ha	21.000 - 60.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Programul de granturi post-investiționale "Managementul durabil al terenurilor", AIPA

2.17	Reabilitarea terenurilor degradate antropice (exploatare miniere, depuneri de reziduuri, poluate cu hidrocarburi, metale grele etc) și împădurire	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața de teren reabilitată, ha 	6 ha	17.000 - 40.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P) <p>Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (MDT)</p>
2.18	Amenajarea pajiștilor	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața pajiștilor amenajate, ha 	317 ha	5.000 - 12.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P) <p>Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (MDT)</p>
3.1	Stimularea financiară privind procesul de consolidare a terenurilor mici, parcelate	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața terenurilor consolidate, ha 	28 ha	6.000–15.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Subvenții pentru lucrări de îmbunătățiri funciare, ameliorare și protecție a solului. Proiectului „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P) <p>Stimularea consolidării terenurilor agricole, AIPA</p>
3.2	Promovarea bunelor practici agricole pentru prevenirea și combaterea degradării solului și a pierderilor de nutrienți	<ul style="list-style-type: none"> Numărul de fermieri care implementează tehnologii și practici durabile de gestionarea terenurilor Suprafața de teren agricol gestionată prin practici de management durabil 	1384 ha	78.000 - 235.000 lei per fermier	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Proiectul Agricultură Competitivă (MAC-P). Programele Agenției pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii (ADMA): Proiectul privind Asigurarea Fermierilor cu Fertilizanți; Proiectul privind vânzarea-cumpărarea în rate a echipamentelor pentru producerea energiei regenerabile; Proiectul privind transformarea digitală în agricultură; Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol (MAME) <p>Proiecte ale Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală LEADER: Ecosistem LEADER din Republica Moldova mai sustenabil; Asociațiile GAL pentru reziliență și securitate</p>
3.3	Implementarea măsurilor de management durabil al resurselor de sol	<ul style="list-style-type: none"> Numărul de hectare unde s-au aplicat măsuri anti-eroziune, ha 	1384 ha	97.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Programul de granturi post-investiționale pentru Managementul Durabil al Terenurilor (MDT) <p>Proiectul Băncii Mondiale „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P)</p>
3.4	Practicarea asolamentului și rotației culturilor	<ul style="list-style-type: none"> Creșterea producțiilor agricole; Conservarea biodiversității; Reducerea presiunii 	1107 ha	15.000-40.000 lei/ha/an	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. AIPA: Programul de granturi pentru îmbunătățirea productivității terenurilor prin management durabil al terenurilor și subvenții <p>ADMA: Programul de Asistență pentru Fermierii Neprivilegiați 2KR și PAC;</p>

	bolilor, buruienilor și dăunătorilor			Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol (MAME); Programul de Dezvoltare a Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM)
3.5 Executarea lucrărilor de afânare a solului pe verticală fără întoarcerea brazdei	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Creșterea conținutului de materie organică din sol; ▪ Sechestrare a carbonului; ▪ Intensificare a activității biologice a solului; ▪ Creșterea fertilității solului 	194 ha	1.350 - 2.600 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe. ▪ Subvenții pentru lucrări de îmbunătățiri funciare (AIPA) ▪ Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol (MAME) ▪ Proiectul privind Asigurarea Fermierilor cu Fertilizanți Proiectul privind vânzarea – cumpărarea în rate a echipamentelor pentru producerea energiei regenerabile
3.6 Atenuarea fenomenului de tasare / compactare prin reducerea numărului de treceri și executarea lucrărilor la umiditatea optimă	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Creșterea conținutului de materie organică din sol; ▪ Sechestrare a carbonului; ▪ Intensificare a activității biologice și fertilității solului 	6 ha	17.000 – 28.600 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe. ▪ Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor ▪ Subvenții pentru proiecte de prelucrare a solului (AIPA) Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P)
3.7 Terasarea terenurilor în pantă pentru reținerea apei pe versanți	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Creșterea umidității solului, a altor proprietăți fizico-chimice ale acestuia 	55 ha	20.000 - 30.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor ▪ Subvenții pentru îmbunătățiri funciare Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P)
3.8 Înfiiințarea culturilor anuale de acoperire (culturi verzi)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reducerea degradării sub impact al condițiilor climatice; ▪ Creșterea cantității de materie organica acumulata în sol 	1107 ha	3.250 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) ▪ Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (AIPA) Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P)
3.9 Implementarea semănatului dublu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reducerea volumului de apă curgătoare pe suprafața terenului 	28 ha	24.000 – 43.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) ▪ Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (AIPA) Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P)

3.10 Extinderea sistemului de agricultură conservativă	<ul style="list-style-type: none"> Perturbare a minimă a solului 	138 ha	3.600 - 6.700 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe Programul de granturi privind îmbunătățirea productivității terenurilor printr-un management durabil al terenurilor (MAC-P) Proiectul privind Asigurarea Fermierilor cu Fertilizanți <p>Programul vânzării în rate 2KR în agricultura performantă irigată</p>
3.11 Implementarea măsurilor privind managementul integrat al resurselor de apă	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața de teren agricol irigat (hectare). Procentajul populației cu acces la apă potabilă sigură și de calitate. 	138 ha	43.000 - 89.000 lei (pentru implementare inițială + operare pe un an)	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe, parteneriat public-privat Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P) <p>Proiectul „Securitatea Aprovizionării cu Apă și Sanițiație în Moldova” este finanțat de AID și ADA.</p>
3.12 Alegerea unei tehnologii optime de irigare	<ul style="list-style-type: none"> Reducerea pierderilor de apă; Creșterea randamentul de utilizare a apei de irigat Suprafața de teren irigată (hectare) 	138 ha	<p>pentru irigare prin picurare (pentru primul an): 9.500 – 18.000 lei/ha</p> <p>pentru irigare prin aspersiune (pentru primul an): 7.500 – 15.000 lei/ha</p>	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe, parteneriat public-privat Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM) Granturi oferite de UCIP IFAD Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA) <p>Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)”</p>
3.13 Măsurile de atenuare a eroziunii hidrice	<ul style="list-style-type: none"> Reducerea pierderilor de sol prin eroziune de suprafață 	138 ha	23.000 - 44.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe Proiectului Agricultură Competitivă (MAC-P) Subvenții pentru proiectele investiționale de îmbunătățire a calității solurilor <p>Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale” (TRTP)</p>
3.14 Măsurile de atenuare pentru îmbunătățirea conectivității laterale și a capacității de retenție a apei în zona inundabilă	<ul style="list-style-type: none"> Prevenirea inundațiilor prin preluarea undelor de viitura în luncile refăcute; Creșterea biodiversității; îmbunătățirea microclimatului 	138 ha	2.050.000 – 4.100.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica Moldova (PNUD) <p>Programului „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale” (TRTP)</p>

3.15 Constru cția unor acumulări de compensare	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Creșterea volumului de apă ce poate fi utilizat pentru combaterea deșertificării 	83 ha	28.000 - 45.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica Moldova (PNUD) ▪ Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM) ▪ Granturi oferite de UCIP IFAD Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)”
3.16 Crearea de noi zone umede	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Îmbunătățirea microclimatului; ▪ Biodiversitatea; ▪ Protecția împotriva inundațiilor 	83 ha	60.000 – 130.000 lei/ha anual	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) ▪ Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica Moldova (PNUD) Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)”
3.17 Crearea de zone tampon în lungul râurilor/canal elor	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reținerea particulelor de sol,; ▪ Evitarea eutrofizării, ▪ Producere de biomasa 	3 ha	55.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) ▪ Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica Moldova (PNUD) ▪ Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)” ▪ Proiectul „Deșeuri Solide în Republica Moldova” ▪ Proiectul UNEP/GEF: Cadrul global pentru biodiversitate Proiectul UNEP/GEF: Cadrul de implementare a biosecurității pentru managementul resurselor biologice în Moldova
3.18 Reabilita rea sistemelor de irigare existente și introducerea unor noi sisteme irigaționale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Suprafața totală irigată anual 	83 ha	pentru sistem de irigație prin picurare: 33.000 lei/ha pentru sistem de irigație prin aspersie: 51.500 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) ▪ Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica Moldova (PNUD) ▪ Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM) Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA)

5. COMUNICARE ȘI SENSIBILIZARE

5.1. Obiectivele strategiei de comunicare

Strategia de comunicare are drept scop sprijinirea implementării eficiente a Planurilor Locale de Acțiuni (PLA), asigurarea transparenței procesului decizional și consolidarea implicării comunității în atingerea obiectivelor de neutralitate a degradării solurilor. Comunicarea eficientă este esențială pentru transformarea unui document strategic într-un proces viu, participativ și adaptabil, în care toți actorii – autorități publice locale, cetățeni, ONG-uri și parteneri – au un rol clar definit.

Obiectivele principale ale strategiei sunt:

- Creșterea gradului de informare a populației asupra conținutului și importanței PLA;
- Promovarea beneficiilor ecologice, economice și sociale ale măsurilor propuse în plan;
- Stimularea implicării active a cetățenilor, consilierilor locali, agenților economici și instituțiilor;
- Susținerea procesului de aprobare, finanțare și implementare printr-o imagine publică clară, coerentă și pozitivă;
- Prevenirea dezinformării și asigurarea unei înțelegeri corecte a obiectivelor și măsurilor incluse în plan.

5.2. Mesaje-cheie

Pentru a asigura coerența comunicării și ancorarea acesteia în realitățile locale, au fost formulate mesaje-cheie care reflectă valorile, prioritățile și viziunea Planului Local de Acțiuni (PLA). Acestea au rolul de a mobiliza comunitatea, de a consolida parteneriatele și de a oferi direcții clare pentru un discurs public orientat spre acțiune.

„Așa cum spune și un gospodar înțelept: Nu poți păstra ogoarele pline de râpi și alunecări – trebuie să acționezi pentru a le îmbunătăți ” - evidențiază nevoia urgentă de intervenție asupra terenurilor degradate și importanța acțiunii directe pentru conservarea productivității agricole.

„Trebuie să colectăm apa de ploaie – fiecare strop contează în fața secetei” - accentuează importanța valorificării resurselor naturale, în special în contextul precipitațiilor neregulate și a presiunii asupra surselor de apă.

„Apa va fi – dar nu cum vrem: ploi abundente, neregulate, cu efecte imprevizibile” - transmite riscul asociat schimbărilor climatice și subliniază necesitatea unor măsuri de adaptare, precum vegetație de protecție, irigații eficiente și gestionarea apelor pluviale.

„Planul Local de Acțiuni – un instrument real pentru dezvoltare durabilă” - subliniază caracterul aplicabil, concret și strategic al documentului;

„Împădurim, protejăm, dezvoltăm – împreună!” - încurajează participarea cetățenilor și actorilor locali în implementarea măsurilor de mediu;

„Agricultură modernă, mediu protejat” - pune accent pe echilibrul dintre productivitate și sustenabilitate;

„Comunitate unită, viitor prosper” - transmite ideea de solidaritate locală și implicare comună în dezvoltare;

„Comuna noastră devine mai verde, mai sigură și mai pregătită pentru viitor” - oferă o imagine pozitivă, orientată spre reziliență și adaptare climatică;

„Terenurile degradate trebuie să dispară din cadastru” - exprimă ferm angajamentul pentru reabilitarea terenurilor afectate de eroziune și pentru utilizarea eficientă a fiecărei suprafețe;

„Fiecare idee contează. Fiecare voce schimbă ceva.” - subliniază importanța dialogului deschis și a consultării permanente;

„Cu planul aprobat, atragem fonduri și construim viitorul comunei” - leagă direct strategia locală de oportunitățile de finanțare și dezvoltare concretă;

„Mai multă pădure, mai puțină secetă. Mai multă grijă, mai multă viață.” - transmite clar beneficiile ecologice ale împăduririi și conservării resurselor;

„Schimbările climatice nu sunt viitorul – sunt prezentul cu care trăim astăzi” - atrage atenția asupra urgenței intervenției și necesității unei acțiuni locale rapide și coordonate.

„Comunitatea recunoaște clar nevoile prioritare – apă și canalizare, servicii de sănătate și drumuri.” – subliniază importanța concentrării resurselor pe infrastructura de bază, pentru îmbunătățirea calității vieții și prevenirea degradării continue a condițiilor de trai.

„Agricultura este afectată de lipsa irigațiilor și condiții climatice extreme – necesită sprijin tehnic și financiar.” – atrage atenția asupra vulnerabilității sectorului agricol și a urgenței implementării unor soluții de adaptare, pentru menținerea producției și securității alimentare.

„Problemele de mediu sunt urgente – gestionarea deșeurilor și reîmpădurirea sunt susținute de majoritatea.” – transmite necesitatea unor acțiuni imediate și coordonate pentru protejarea resurselor naturale și reducerea impactului asupra sănătății comunității.

„Turismul poate aduce beneficii economice – două treimi dintre cetățeni cred în acest potențial.” – evidențiază oportunitatea dezvoltării unor proiecte turistice care valorifică resursele culturale și naturale, generând venituri și locuri de muncă.

„Comunitatea este pregătită să se implice – peste 3/4 dintre locuitori vor să participe activ la consultări și proiecte.” – subliniază potențialul ridicat de mobilizare civică și importanța menținerii unui dialog constant cu cetățenii pentru succesul proiectelor.

„Deschidere majoră spre energie verde – peste 90% ar accesa programe pentru surse regenerabile.” – accentuează oportunitatea implementării de proiecte sustenabile pe energie regenerabilă, cu impact pe termen lung asupra costurilor și mediului.

5.3. Public-țintă

Strategia de comunicare se adresează unor categorii diverse de public, fiecare cu rol specific în procesul de elaborare, aprobare și implementare:

Autoritățile publice locale – primari, consilieri, funcționari publici: vizați în mod direct pentru asumarea și promovarea planului;

Cetățenii – locuitori ai comunei, în special tinerii și gospodarii interesați de conservarea terenurilor și a apei;

Fermierii și agenții economici – ca beneficiari direcți ai măsurilor privind irigarea, solul și reîmpădurirea;

ONG-uri și lideri comunitari – parteneri în implementarea activităților voluntare, de educație și conștientizare;

Instituții de învățământ și cadre didactice – esențiale pentru transmiterea valorilor legate de protecția mediului către generațiile tinere;

Finanțatori și donatori potențiali – cărora li se comunică caracterul strategic, realist și participativ al planului.

5.4. Canale de comunicare

Pentru a ajunge eficient la toate categoriile de public-țintă și a asigura implicarea comunității, au fost folosite canale de comunicare adaptate specificului local, punând accent pe accesibilitate, transparență și dialog direct:

- **Comunicare telefonică** – pentru contact rapid și eficient cu reprezentanții autorităților locale și alți actori relevanți;
- **E-mail și corespondență electronică** – pentru transmiterea documentelor, invitațiilor și agendelor;
- **Participare la ședințe de lucru și consultări publice** – esențiale în ambele runde de consultări:
  - **Prima rundă (martie-aprilie 2025)** – axată pe prezentarea obiectivelor PLA, identificarea problemelor prioritare și colectarea propunerilor. Reprezentanții echipei de elaborare a PLA au elaborat și aplicat un chestionar adresat comunității, pe baza căruia au fost obținute date relevante în cadrul zonei de studiu: distribuția respondenților (64% administrație publică, restul fermieri, antreprenori etc.), vechimea în comunitate (peste 80% locuiesc de mai mult de 10 ani), principalele probleme identificate (lipsa locurilor de muncă și drumurile proaste – 58,2% fiecare; apă/canalizare – 46,2%), priorități investiționale (apă/canalizare – 39,1%, sănătate – 36,8%, drumuri – 18,4%), dificultăți în agricultură (lipsa irigației, secetă, costuri ridicate), probleme de mediu (deșeuri necorespunzătoare – 66,7%, eroziune sol – 44%, poluare apă

- 44%) și priorități (reîmpădurire – 76%). Totodată, s-au înregistrat opinii privind turismul (64,4% cred în potențial), implicarea comunitară (76,7% doresc să se implice mai mult) și deschiderea față de energia regenerabilă (91,5%). Discuțiile au avut loc direct în sala de ședințe a primăriei, cu participarea primarului, inginerului cadastral și a unui specialist în agricultură.
- **A doua rundă (iulie-septembrie 2025)** – dedicată prezentării variantei în lucru a PLA. Autoritățile locale au fost rugate să analizeze documentul împreună cu specialiști, consilieri și reprezentanți agricoli pentru a formula observații. Aceeași echipă, completată de un consilier local implicat activ, a evaluat fezabilitatea tehnică și economică a măsurilor.
  - **Rețea informală de actori locali** – primari, ingineri cadastrali, consilieri, membri ai echipei de proiect, implicați în diseminarea informațiilor și mobilizarea comunității;
  - **Transparență prin documente de lucru** – procese-verbale, planuri de acțiuni și materiale distribuite atât tipărit, cât și electronic, pentru analiză și feedback;
  - **Consultări publice periodice** – întâlniri lunare sau trimestriale;
  - **Platforme online și grupuri de social media** – pentru feedback rapid și actualizări privind proiectele în derulare;
  - **Evenimente tematice** – festivaluri, târguri agricole, zile ecologice, care combină informarea cu implicarea comunității;
  - **Parteneriate cu școli și ONG-uri locale** – pentru campanii de conștientizare privind mediul, turismul și agricultura sustenabilă.

În cadrul întâlnirilor și vizitelor de teren, s-au realizat fotografiile documentative atât din teren, cât și de la ședințe, pentru a ilustra starea actuală a zonelor vizate și implicarea participanților. Procesele-verbale au consemnat propunerile și concluziile, iar PLA în format MS Word a fost transmis primăriei pentru utilizare locală. Totodată, au fost colectate și

distribuite datele de contact ale persoanelor responsabile cu finanțarea proiectelor de împădurire a proprietății private, sprijinind astfel accesul comunității la oportunități concrete de implementare.

Comunicarea a fost ușoară, fluidă și eficientă, susținută de receptivitatea autorităților locale, care s-au implicat activ de la confirmarea logistică a întâlnirilor până la participarea constantă la consultări. Atmosfera deschisă și constructivă, completată de exemple concrete din teren – zone cu risc de alunecare, sectoare cu eroziune avansată, pajiști degradate – a contribuit la fundamentarea participativă a Planului Local de Acțiuni.

5.5. Activități propuse

Pentru a asigura dezvoltarea durabilă a comunei și protejarea resurselor naturale, este esențială implicarea activă a tuturor – administrație, fermieri, tineri, elevi și comunitatea locală. Activitățile propuse urmăresc nu doar îmbunătățirea practicilor agricole și protecția mediului, ci și crearea unor oportunități economice, sociale și educaționale, care să consolideze spiritul de cooperare și identitatea locală.

Campanii de informare

Organizarea de campanii interactive și vizuale despre:

- rotația culturilor și beneficiile acestora pentru sănătatea solului;
- protecția solului și a apei prin metode ecologice și tradiționale adaptate contextului local;
- gestionarea responsabilă a deșeurilor, inclusiv colectarea selectivă și reciclarea;
- conservarea biodiversității prin protejarea speciilor locale și menținerea echilibrului ecosistemelor.

Aceste campanii pot include panouri informative, proiecții de scurtmetraje documentare, concursuri tematice și caravane educaționale în satele comunei.

Ateliere și cursuri

- **Pentru fermieri:** sesiuni practice despre tehnologii agricole moderne, utilizarea eficientă a resurselor, marketing rural, accesarea de fonduri europene și naționale.
- **Pentru tineri:** instruire în antreprenoriat, dezvoltarea turismului local, organizarea de trasee ecoturistice, promovarea produselor tradiționale prin rețele sociale și platforme de vânzare online.
- **Pentru administrație:** cursuri de management de proiect, strategii de atragere a resurselor externe, formarea de parteneriate cu alte localități și organizații.

Crearea ONG-urilor locale

Susținerea formării de organizații neguvernamentale cu misiune clară de protecție a mediului și dezvoltare comunitară. ONG-urile pot deveni motorul acțiunilor de voluntariat, pot coordona proiecte educaționale și pot facilita accesul la finanțări nerambursabile.

Implicarea elevilor și localnicilor

Organizarea de acțiuni concrete și atractive, precum:

- plantarea de copaci, arbuști și flori pentru reînverzirea spațiilor publice;
- campanii de curățare a malurilor râurilor, pădurilor și zonelor verzi;
- stoparea eroziunii solului și a formării ravenelor prin construcția de gardulețe din nuiele, terasări și lucrări simple de stabilizare a versanților;
- crearea de „patrule verzi” formate din tineri voluntari care să monitorizeze și să raporteze problemele de mediu.

Grup de lucru local

Înființarea unui grup mixt format din reprezentanți ai primăriei, fermierilor, ONG-urilor, tinerilor și școlilor, care să supravegheze implementarea proiectelor, să identifice nevoile urgente și să caute surse de finanțare. Grupul ar putea funcționa ca un „Consiliu Consultativ pentru Dezvoltare Durabilă” al comunei.

Târguri și expoziții

Organizarea periodică de evenimente tematice pentru promovarea:

- produselor locale (miere, brânzeturi, fructe, legume, conserve tradiționale);
- meșteșugurilor (țesături, obiecte din lemn, ceramică);
- oportunităților turistice (trasee de drumeție, zone naturale, gospodării agroturistice).

Aceste târguri pot include degustări, demonstrații meșteșugărești, expoziții foto și standuri interactive, atrăgând atât localnicii, cât și vizitatori din alte zone.

Perspectivă suplimentară

- Crearea unui **calendar anual al activităților comunitare** (Ziua Mediului, Săptămâna Verde, Ziua Recoltei).
- Organizarea de **competiții ecologice** între sate (cine colectează cele mai multe deșeuri reciclabile, cine plantează cei mai mulți copaci).
- Lansarea unui **program de „Ambasadori ai Mediului”** în rândul tinerilor, care să reprezinte comuna la evenimente județene sau naționale.
- Realizarea unui **colț verde în fiecare școală** – mini-grădini unde elevii învață despre plante și îngrijirea lor.

6. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

1. **Comuna Mîrzești posedă un potențial agricol și peisagistic semnificativ**, care poate fi valorificat printr-un plan strategic și prin practici sustenabile.
2. **Scenariile de dezvoltare** (agricultură intensivă, ecologică-turistică sau mixtă) oferă soluții care pot fi adaptate la nevoile și resursele locale, oferind un model personalizat de creștere economică.
3. **Modernizarea infrastructurii** (drumuri, apă-canal, gestionarea deșeurilor) și **practicile agricole durabile** (rotația culturilor, fertilizanți organici, gestionarea responsabilă a apei) sunt esențiale pentru asigurarea unui echilibru între evoluția economică și protecția mediului.
4. **Accesarea fondurilor externe** (europene, naționale, private) și **parteneriatele public-private** sunt necesare pentru a susține proiectele prioritare, generând locuri de muncă și diversificând economia locală.
5. **Implicarea comunității și transparența administrativă** sunt esențiale pentru acceptarea și succesul pe termen lung al Planului Local de Acțiuni, consolidând stabilitatea și coeziunea socială.

Printr-o implementare consecventă a prezentului plan, comuna Mîrzești își poate valorifica pe deplin potențialul agricol și turistic, poate moderniza infrastructura și poate asigura un nivel de trai mai ridicat pentru locuitorii săi, menținând echilibrul între creșterea economică și conservarea mediului.

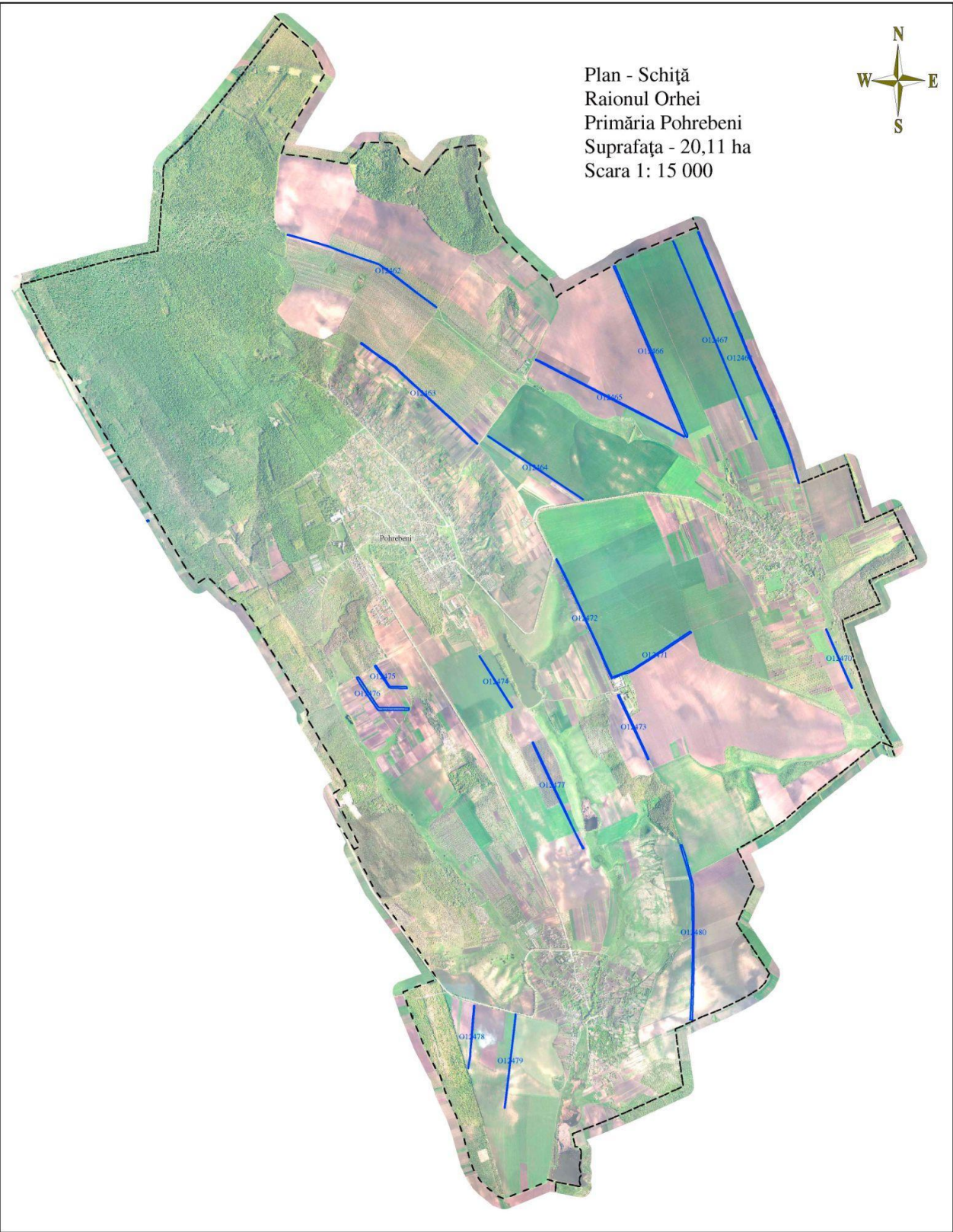
BIBLIOGRAFIE

- Documente și rapoarte oficiale ale autorităților din raionul Orhei
- Reglementări naționale și europene în domeniul dezvoltării rurale, agriculturii și protecției mediului
- Statistici și analize ale Biroului Național de Statistică (BNS)
- Exemple de bune practici în agricultură ecologică și turism rural

ANEXE

1. **Material cartografic** – Hărți ale comunei Mîrzești: delimitare, utilizarea terenurilor, infrastructură
2. **Tabele cu indicatori statistici** – Evoluția populației, structura gospodăriilor, producția agricolă
3. **Cadru legislativ și reglementări** – Lista actelor normative relevante pentru dezvoltarea locală
4. **Proiecte și inițiative locale** – Modele de bune practici în agricultură, turism, mediu
5. **Rezultate consultări** – Discuții, chestionare și interviuri cu locuitorii privind nevoile și prioritățile comunei

Anexa 1. Planul schiță a perdelor forestiere de protecție vizitate în teren în cadrul Proiectului

Anexa 2. Lista perdelor forestiere de protecție evaluate în cadrul Proiectului

Cod PFP	Suprafața vectorizată, ha	Lățime, m	Nr rînduri	Vîrsta, ani	Compoziția	SP	Gradul de uscare	Stare funcțională	Lucrări de reabilitare propuse	Suprafața, ha
O12462	0.93	2.00	1	40	10NU	NU	U1	satisfăcător	elagaj	0.93
O12463	1.44	2.00	1	35	10NU	NU	U1	satisfăcător	elagaj	1.44
O12464	0.61	2.00	1	35	10NU	NU	U1	satisfăcător	elagaj	0.61
O12465	1.73	6.00	4	30	5ST5PA	ST	U1	satisfăcător	t. de igienă	1.73
O12466	3.06	8.00	6	30	7SC2PA1DT	SC	U1	satisfăcător	rărituri	3.06
O12467	1.07	2.00	1	35	10NU	NU	U1	satisfăcător	elagaj	1.07
O12468	3.19	2.00	1	35	10NU	NU	U1	satisfăcător	elagaj	3.19
									emondaj	3.19
O12470	0.38	4.00	2	20	9SC1DT	SC	U1	nesatisfăcător	completări	0.38
									rărituri	0.38
O12471	1.21	6.00	2	40	10NU	NU	U1	satisfăcător	elagaj	1.21
O12472	1.20	6.00	2	40	10NU	NU	U1	satisfăcător	elagaj	1.20
									igienă selectivă	1.20
									completări	1.20
O12473	0.96	6.00	2	40	9NU1DT	NU	U1	satisfăcător	elagaj	0.96
O12474	0.38	2	1	35	10NU	NU	U1	satisfăcător	elagaj	0.38
O12475	0.64	4	2	40	7ST2PA1DT	ST	U1	nesatisfăcător	elagaj	0.64
									completări	0.64
O12476	1.57		8	30						
O12477	1.04	2	1	35	10NU	NU	U1	satisfăcător	elagaj	1.04
O12478	0.37	2	1	35	10NU	NU	U1	satisfăcător	elagaj	0.37
O12479	0.57	2	1	35	10NU	NU	U1	satisfăcător	elagaj	0.57
O12480	2.9	4	2	40	10NU	NU	U1	satisfăcător	elagaj	2.9
TOTAL	23.25									28.29

Costuri estimative a lucrărilor de reabilitare a PFP

Cod PFP	Suprafața vectorizată, ha	Compoziția	Lucrări de reabilitare propuse	Suprafața intervenție, ha	Harta tehnologică, nr	Cheltuieli conform HT, pentru 1 unitate	Calculul prognozabile pentru suprafața de intervenție, (reconstrucția integrală cu plantări și completări - termen de creștere 4 ani)
O12462	0,93	10NU	elagaj	0,93	32	15250,86	14183,30
O12463	1,44	10NU	elagaj	1,44	32	15250,86	21961,24
O12464	0,61	10NU	elagaj	0,61	32	15250,86	9303,02
O12465	1,73	5ST5PA	T. de igienă	1,73	13	2073,32	3586,84
O12466	3,06	7SC2PA1DT	rărituri	3,06	12	6669,74	20409,40
O12467	1,07	10NU	elagaj	1,07	32	15250,86	16318,42
O12468	3,19	10NU	elagaj	3,19	32	15250,86	48650,24
			emondaj	3,19	30	9842,29	31396,91
O12470	0,38	9SC1DT	completări	0,38	1	79713,98	30291,31
			rărituri	0,38	12	6669,74	2534,50
O12471	1,21	10NU	elagaj	1,21	32	15250,86	18453,54
O12472	1,20	10NU	elagaj	1,2	32	15250,86	18301,03
			igienă selectivă	1,2	13	2073,32	2487,98
			completări	1,2	3	34042,47	40850,96
O12473	0,96	9NU1DT	elagaj	0,96	32	15250,86	14640,83
O12474	0,38	10NU	elagaj	0,38	32	15250,86	5795,33
O12475	0,64	7ST2PA1DT	elagaj	0,64	32	15250,86	9760,55
			completări	0,64	8	84791,77	54266,73
O12476	1,57	vegetația lipsește	reconstrucția integrală (ST)	1,57	8	84791,77	133123,08
O12477	1,04	10NU	elagaj	1,04	32	15250,86	15860,89
O12478	0,37	10NU	elagaj	0,37	32	15250,86	5642,82
O12479	0,57	10NU	elagaj	0,57	32	15250,86	8692,99
O12480	2,9	10NU	elagaj	2,9	32	15250,86	44227,49
TOTAL	23,25			29,86			570739,43